

Gedragslijn Content ELO

versie 1.8 januari 2018

landelijk gebruikersoverleg ELO

1. Inleiding

Bij de implementatie van de Elektronische Leer Omgeving (ELO) voor de Brandweer ontstaat behoefte aan praktische uitvoeringsafspraken, die te maken hebben met de plaatsing van content (onderwijsmateriaal) in de ELO en bijbehorende vraag voor wie deze content zichtbaar is. Dit heeft te maken met de inrichting van de content binnen de ELO. Daarnaast is er zorg om de kwaliteit van de vakspecifieke informatie die op de ELO wordt geplaatst. De toepassing van de content-regels dient te worden geborgd maar wie gaat dat doen? Tenslotte is er discussie over het beschikbaar stellen van regionale producten en de daarmee gemoeide euro's.

Deze memo geeft een antwoord op deze vragen.

2. Waar vind ik content in de ELO en voor wie is dit?

In de ELO kan grofweg op 3 plaatsen materiaal op gebied van vakbekwaamheid (content) worden geplaatst:

1. Als **studieroute**. Onder Mijn oefeningen, Mijn opleidingen en Mijn bijscholingen wordt door een medewerker van de Veiligheidsregio (VR) of IFV materiaal klaargezet voor een specifieke doelgroep (de individuele medewerker, een groep, een functie enz.). Het is de bedoeling dat de doelgroep er kennis van neemt of iets mee doet in het kader van vakbekwaam worden of blijven; het materiaal is dus niet zichtbaar voor iedereen die in de ELO kan. Ook materiaal voor een interregionale doelgroep kan beschikbaar gesteld worden door daartoe gemandateerde medewerkers;
2. Als informatie voor alle deelnemers van de ELO in Brandweer Nederland in de **Bibliotheek** onder **informatiebronnen**, opgeslagen in de map van de bronregio (VR X). Net als alle informatie die op bijvoorbeeld internet of in de openbare bibliotheek te vinden is moet een deelnemer van de ELO voor zich zelf uitmaken in hoeverre dit relevant of van toepassing voor hem/haar is;
3. In de **materialenbank**. Deze content is niet zichtbaar voor de gemiddelde medewerker, maar alleen voor de medewerkers die zich voor de brandweer bezighouden met vakbekwaamheid (vakspecialisten, kennisregisseurs, docenten, instructeurs, enz.) of met het beheer van de ELO (functioneel beheerder, Key user, moderator). In de materialenbank zit ook lesmateriaal onder constructie ("werkplaats") en bestanden die gebruikt kunnen worden voor het vervaardigen van content. De bestanden staan gegroepeerd op Veiligheidsregio (VR). Als uitgangspunt is alle materiaal, voor de medewerkers die toegang hebben gekregen tot de materialenbank, zichtbaar en uitwisselbaar tussen veiligheidsregio's, tenzij een VR gegronde redenen heeft om dit af te schermen.

NB: Contentbeheerders dienen er zorg voor te dragen dat er geen dubbelingen in de ELO ontstaan. Als richtlijn dient gehanteerd te worden dat content alleen naar het eigen regionale gedeelte gekopieerd wordt als de content daarna aangepast wordt (met bijvoorbeeld regio-specifieke inhoud). Wanneer men de content ongemoeid wordt het sterk afgeraden kopieën te maken van landelijke en onderling uitwisselbare content.

In plaats van de content te kopiëren kan men gebruik maken van zgn. materiaallinks; verwijzingen naar content die elders in de ELO staat. Dit om te voorkomen dat een medewerker 25x exact dezelfde inhoud tegenkomt, en dat er inhoudelijke verschillen gaan ontstaan wanneer de bron-content geupdate wordt en de gekopieerde versies niet.

Voorbeeld: Regio X maakt een Silverpoint aan over een brandweeronderwerp, laten we zeggen de gevaren van de binnenaanval. Hiermee wil regio X de bevelvoerders in de regio bijscholen in het kader van vakbekwaam blijven. De vakspecialist van regio X heeft zijn concept versie in de materialenbank van de ELO gezet. Medewerker vakbekwaamheid van regio Y treft dit halffabrikaat hier aan. Toevallig is hij ook met dit onderwerp bezig. Ze bellen elkaar en er ontstaan nieuwe leuke ideeën voor een mooie interactieve Silverpoint. Vakspecialist X rondt het lesmateriaal af, bespreekt het intern en vraagt de moderator om dit klaar te zetten in Mijn Bijscholing voor de bevelvoerders in regio X voor de jaarlijkse bijscholing dag voor het kader. Alleen de bevelvoerders kunnen dit zien. Omdat het niet 'geheim' is voor manschappen zet hij het ook in de map van Veiligheidsregio X in de Bibliotheek onder "Informatiebronnen". Medewerker vakbekwaamheid Y uit de Randstad heeft de concept versie van de Silverpoint uit regio X in de materialenbank gekopieerd naar de eigen VR Y omgeving en op een iets andere wijze aangepast en voor zijn bevelvoerders in regio Y afge maakt, met meer voorbeelden van grootstedelijk gebied. Ook hij plaatst het in Mijn Bijscholing en in de eigen VR map in de bibliotheek. Nu ziet een manschap A uit regio Z, die aan het grasduinen is in de ELO, ook de beide Silverpoints in de bibliotheek. Toevallig was hij geïnteresseerd omdat hij afgelopen weekend vond dat de binnen aanval niet erg soepel ging. Tijdens de evaluatiebijeenkomst vanavond zal hij aankaarten dat er twee aardige presentaties over dit onderwerp zijn op de ELO, waarvan die in regio X de situatie van afgelopen weekend wel goed benaderd. Misschien iets om Regio Z ook op te nemen in de bijscholing?

Validatie van content

Diverse aanbieders plaatsen content in de ELO. Er zijn 4 niveaus te onderscheiden waarop content wordt aangeboden¹. Wanneer je content tegenkomt in de ELO moet wel duidelijk zijn wat de waarde van die content is, ofwel in hoeverre de inhoud gevalideerd is. Het landelijke Gebruikers-overleg ELO is van mening dat dit proces van validatie niet te zwaar moet worden opgetuigd. Het onderstaande voorstel geeft een handvat om per regio een dergelijk proces naar eigen inzicht in te richten; daarbij aansluitend bij al bestaande processen; het is geen voorschrift / keurslijf.

1. Lokaal (bv. docent/instructeur)

Een docent of instructeur (vakbekwaam worden en blijven) mag vrij content plaatsen en publiceren voor zijn groep(en).

2. Regionaal

De toets (validering) op de content-regels is een verantwoordelijkheid van de regio's en regionale content wordt geplaatst en gepubliceerd zonder dit te voorzien van een keurmerk. De regionale moderator is de "waakhond" op de content-regels en de criteria in hoofdstuk 4 van de notitie Keurmerk ELO Brandweer. De moderator laat zich op inhoudelijk gebied mogelijk bijstaan door vakspecialisten in de regio.

¹ Notitie Keurmerk ELO Brandweer 1.2, A. Hendriks, IFV, 19 juni 2015

3. Interregionaal

Naar analogie van regionale content mag men verwachten dat de vakspecialisten die interregionaal samenwerken om materiaal te bouwen voor vakbekwaam blijven, dit met verstand van zaken doen, eventueel ook getoetst aan de heersende opvatting van de landelijke vakgroepen en programmeraden. Ook hier zou een interregionale valideringscommissie die content van een keurmerk moet voorzien wellicht dubbelop zijn. Voorstel is dat ook hier de moderators een laatste check uitvoeren op de content-regels en de criteria uit de notitie Keurmerk content ELO brandweer¹, voordat het geplaatst en gepubliceerd wordt in de ELO.

4. Landelijk

Als content met een landelijk keurmerk wordt geplaatst en gepubliceerd, dient het ELO-product ontwikkeld te zijn of volgens het proces Onderwijscontent van het IFV voor wat betreft vakinhoud, of volgens het binnen de kaders van het Versterkingsplan Brandweeronderwijs vastgestelde proces Les- en leerstof. Daarnaast kan het ook voorkomen dat een interregionaal ontwikkeld ELO-product wordt aangeboden voor een landelijk keurmerk. Om dit keurmerk te verkrijgen, wordt ook een valideringscheck uitgevoerd volgens het proces Onderwijscontent en het proces Les- en leerstof.

Hoe beschrijven wij dan de rol van moderator? De moderator is een medewerker van de regio die:

- Bewaakt of te plaatsen content voldoet aan de content-regels (bijlage 1) en de validatie criteria uit hoofdstuk 4 van de memo keurmerk ELO brandweer (bijlage 2).
- Geplaatste content periodiek checkt op actualiteit.

De moderator is geen functie in een regio, maar een rol die een regio naar eigen inzicht aan een medewerker toebedeelt. Om het eerste punt uit te kunnen oefenen, geldt de afspraak dat alle content aangeboden wordt aan de moderator voor plaatsing. Naar gelang van de wens van de regio kan de plaatsing uitsluitend door de moderator plaatsvinden of door medewerkers vakbekwaamheid e.a. zelf geplaatst worden, zolang de moderator zijn rol adequaat maar uit kan voeren. Tevens kan de moderator zich laten bijstaan door vakspecialisten om de inhoud te beoordelen (i.e. valideringscommissie).

3. Auteursrecht

Voor de ELO is een algemene disclaimer opgesteld (zie <https://elo.brandweer.nl/cms/go/disclaimer>), waarin beschreven staat hoe men om dient te gaan met documenten en gegevens die binnen de ELO beschikbaar zijn. Naast een verwijzing naar moderatie wordt hierin ook benadrukt dat de verantwoordelijkheid voor het materiaal ligt bij de auteur/ontwikkelaar. Een vergelijkbare disclaimer is standaard toegevoegd aan de Silverpoint modules.

In de disclaimer wordt tevens het auteursrecht aangehaald. In de context van de disclaimer gaat het dan om het beschermen van het materiaal dat binnen de ELO gepubliceerd is. Echter, waar het gaat om het ontwikkelen van content moet het auteursrecht breder beschouwd worden. Omdat de auteur / ontwikkelaar verantwoordelijk is voor de inhoud die hij/zij ontwikkelt en via de ELO beschikbaar stelt, draagt hij/zij ook verantwoordelijkheid voor het nalopen en borgen van de rechten op foto- en videomateriaal en overige media. Het borgen van de rechten is van toepassing op alle vier de niveaus van validatie.

Doorgaans is een van de volgende bepalingen van toepassing:

- **Geen gebruik** : het materiaal mag niet door anderen dan de rechthebbende gebruikt worden
- **Pay per use** : per keer dat het materiaal gebruikt wordt moet er een bedrag aan de rechthebbende betaald worden (let op dat hier “per keer gebruikt” kan betekenen iedere keer dat het materiaal in de content geplaatst wordt, of iedere keer dat het materiaal als onderdeel van de content bekeken wordt)
- **Afkopen** : de rechten op het materiaal kunnen afgekocht worden, voor oneindig gebruik of voor alles (eigendomsrechten)
- **Toestemming** : per keer dat het materiaal gebruikt wordt moet de rechthebbende om toestemming gevraagd worden
- **Bronvermelding** : het materiaal mag gebruikt worden zolang de bron op de juiste wijze vermeld wordt
- **Fair use** : het gebruik is vrijelijk toegestaan zolang de frequentie beperkt (fair) is
- **Copyleft / Creative Commons (CCL)** : de meeste vrije vorm, waarbij het materiaal gebruikt, aangepast en gepubliceerd mag worden, zonder beperkende voorwaarden

Vaak is een en ander soepeler wanneer het gaat om gebruik binnen een educatieve context (dus niet-commercieel). Het is aan te bevelen contact op te nemen met de rechthebbende in hoeverre deze bepaling van toepassing is.

De auteur / ontwikkelaar moet bovenstaande dus nagaan voor iedere foto, video en overige media die in de content verwerkt is, en daar waar nodig stappen ondernemen om de rechten te borgen. Gebeurt dit niet, dan loopt men de kans een schadeclaim te ontvangen van de rechthebbende. Het is dus van belang dat alle elementen van de content op rechten gecontroleerd worden door de auteur / ontwikkelaar, vóórdat het materiaal via de ELO gepubliceerd wordt. Dit geldt voor met name materiaal dat bijvoorbeeld via Google gevonden is.

De volgende tekst komt uit een interne IFV-notitie en geeft kort weer op welke elementen auteursrecht van toepassing is:

Citaten (tekst, afbeeldingen); art. 15 Auteurswet

- a. Een (kort) citaat uit een boek/publicatie is toegestaan, mits met naam- en bronvermelding.
- b. De omvang van het citaat moet proportioneel zijn. Voor een citaat uit een afbeelding gelden de volgende voorwaarden:
 1. de afbeelding is relevant en dient niet slechts ter versiering;
 2. de afbeelding heeft een relatie met de inhoud;
 3. de afbeelding neemt niet meer ruimte in dan de inhoud (vuistregel: in elk geval < 50%).

Portretten (afbeeldingen van personen); art. 19 t/m 21 Auteurswet

- a. Er is sprake van een portret, indien een of meerdere personen herkenbaar in beeld zijn, op een foto of in een video.

- b. De maker van het portret (bijv. een fotograaf) heeft het auteursrecht op het portret. De werkgever (VR, ROI, IFV) wordt beschouwd als de maker, indien een medewerker het portret vervaardigt als onderdeel van zijn/haar werk c.q. tijdens werktijd (tenzij anders afgesproken).
- c. Als het auteursrecht van een portret bij een externe maker ligt, mag dit portret alleen gebruikt worden (publiceren of veeelvoudigen) met voorafgaande toestemming van die maker, waarbij de toestemming vastgelegd wordt als bewijs (toestemming per e-mail is geldig).
- d. De maker mag het werk niet publiceren zonder toestemming van de geportretteerde, voor zover de geportretteerde herkenbaar is en een redelijk belang heeft om zich tegen de publicatie te verzetten. Als de geportretteerde is overleden, hebben de nabestaanden tien jaar lang het recht om toestemming te geven of te weigeren.
- e. Staan er meerdere personen herkenbaar op het portret, dan heeft de maker van alle geportretteerden deze toestemming nodig.

Content (presentaties, e-modules, etc.); art. 7 en 10 Auteurswet.

- a. Indien content in dienstverband wordt gemaakt en/of gebruikt, dan wordt de werkgever als rechthebbende op het auteursrecht beschouwd. Dit geldt ook voor content gemaakt door ingehuurd personeel of personeel op uitzend- of detachingsbasis.
- b. De content mag geen auteursrechtelijk beschermd materiaal van een derde rechthebbende bevatten, tenzij daarvoor toestemming is verkregen van die rechthebbende. De contentontwikkelaar kan voor het ontbreken van toestemming aansprakelijk worden gesteld.
- c. Wanneer men content van derden in de ELO wil plaatsen, moet de maker vooraf om toestemming gevraagd worden. Het is aan te raden vooraf een schriftelijke bevestiging te krijgen dat het werk vrij is van rechten van anderen en dat men hierdoor gevrijwaard is van evt. schadeclaims.
- d. De toestemming voor het plaatsen van content in de ELO kan de rechthebbende in principe weer intrekken, mits een redelijke opzegtermijn in acht wordt genomen.

4. Betaalde content

a) Aanbieders content

De aanbieders van ELO-content zijn volgens het reglement ELO de 25 VR's en het IFV. De ELO staat niet open voor derden om rechtstreeks producten op de ELO aan te bieden. De aanbieder is verantwoordelijk voor inhoud en het up to date houden van het product. Ook dient het intellectueel eigendom bij de aanbieder te berusten (reglement art 5 en 6).

b) Gezamenlijke ontwikkeling en uitwisselbaarheid van content.

De ELO gedachte gaat uit van de gezamenlijke ontwikkeling van content in de ELO. Voor Vakbekwaam Worden zijn de onderwijsproducten in ontwikkeling. Voor Vakbekwaam Blijven is de gezamenlijkheid bij de ontwikkeling van content een mooie stip op de horizon, maar de weg is nog ver te gaan. Een ontwikkelfonds zou een mooie stimulans zijn.

Een haalbaar doel is volgens de Landelijke Gebruiksgroep ELO het streven naar maximale uitwisselbaarheid van content, die al dan niet in aangepaste vorm van een andere VR kan worden over-

genomen. De uitwisselbaarheid van content in de ELO is volgens het gebruiksoverleg een bestaansrecht van de ELO. Toch rept het reglement ELO nauwelijks over het uitgangspunt van uitwisselbaarheid. Het gebruiksoverleg moet een platform bieden voor afstemming tussen VR's.

Er is technisch een aantal mogelijkheden om content in de ELO te plaatsen:

1. Content wordt slechts klaargezet in de studieroutes van de samenwerkende regio's X en Y. Een andere regio Z kan er niet bij, noch aanpassen.
2. Idem, maar content wordt ook geplaatst in de bibliotheek. Een andere regio Z kan het wel zien maar niet aanpassen.
3. Idem, maar content wordt ook geplaatst in de materialen bank. Elke regio kan erbij en naar believen aanpassen voor de eigen regio Z. De brandweer (lees de belastingbetaler, in dit geval van X en Y) heeft er al een keer voor betaald in het algemeen belang, de volgende keer gaat het vast andersom (i.e. dan betaalt Z iets voor het algemeen belang van Brandweer Nederland).
4. Content beschikbaar maken via de Etalage. Hierin kan elke deelnemer aan de ELO, producten uitkiezen en voor zichzelf beschikbaar maken, zonder de content te kunnen aanpassen.

c) Betaalde content

Het gewenste uitgangspunt is dat regio's en IFV hun ontwikkelde producten *om niet* ter beschikking stellen aan de andere regio's (met gesloten beurzen). Dit is niet zo'n probleem wanneer de regio's zelf producent zijn van de e-learning. Dit echter een achterhaalde werkelijkheid. Steeds vaker wordt het bouwen van content uitbesteed aan derde partijen die daar beter in zijn gespecialiseerd. Wat als regio X een groot bedrag heeft betaald om content te laten bouwen? Is dat dan na plaatsing ook vrij uitwisselbaar (plaatsen volgens stap 3 en 4)? Of zal de aanbieder kosten in rekening willen brengen aan de gebruiker?

Artikel 4 van het reglement maakt het mogelijk om betaalde producten aan te bieden. De reden hiervoor wordt beargumenteerd in art 4d. In art. 4b wordt besproken hoe te handelen wanneer aanbidders met derden in zee gaan voor ontwikkeling van content. De aanbieder blijft dan aansprakelijk. Volgens art. 4d zijn 3 betaalscenario's denkbaar:

- contentontwikkeling door VR; ontsluiten voor VR's
- contentontwikkeling door VR; ontsluiten landelijk via IFV
- contentontwikkeling door IFV; ontsluiten landelijk

Het standpunt van het Gebruiksoverleg is dat een individuele deelnemer in de ELO (bijv. man-schap) niet moet gaan betalen voor producten in de ELO. Betaalde producten (bijv. in de etalage) blijven zichtbaar maar wel gesloten voor deze medewerker, als die niet door de eigen regio voor hem/haar zijn opengezet. Deze betaalde content kan pas voor de medewerker gepubliceerd worden door de regio, als bijvoorbeeld het hoofd vakbekwaamheid dit heeft bepaald (en betaald).

d) Inkopen van producten door de VR

Als een leverancier een ELO product aan een VR levert (bv. een e-learning module "instructie bediening hoogwerker"), moet voor de leverancier duidelijk zijn dat dit product dan in principe niet voor de VR, maar voor heel Brandweer Nederland wordt gemaakt. Ook is het relevant te weten wát er dan precies geplaatst wordt (veranderbaar of niet). Ook het uitgangspunt van intellectueel eigendomsrecht van de aanbieder is niet altijd meegenomen in de huidige praktijk van inkoop van ELO producten. Inkoop-technisch heeft dat juridische consequenties voor contracteren en de prijs voor het product (bv. 1.000 of 30.000 licenties). Het uitgangspunt van intellectueel eigendom is zelfs niet

meer houdbaar voor meer innovatieve producten, bijvoorbeeld als leveranciers ook servercapaciteit inzetten.

Een algemene richtlijn voor aanbestedingsregels van ELO producten, iom. de Faciliteit Landelijke Inkoop Brandweer Nederland (FLIB) van het IFV, zou kunnen helpen om maximaal aan de wens van uitwisselbaarheid tegemoet te komen. Daarbij gelden twee uitgangspunten:

- Product is zo veel mogelijk vrij uitwisselbaar onder de VR's
- Intellectueel eigendom ligt zoveel mogelijk bij aanbieder (VR of IFV).

Lukt het niet om het intellectueel eigendom bij de VR of IFV te houden en is het onvermijdelijk om een betaalmodel toe te passen (omdat anders bv de prijs te hoog wordt), dan dient te worden voorkomen dat een individuele ELO bezoeker moet gaan betalen (VR betaalt).

Inkooprichtlijn voor ELO producten (niet uitputtend):

- Inventarisatie behoefte andere regio's
- Intellectueel eigendomsrecht vaststellen
- beleggen bij 1 regio bij ontsluiting voor 1 of meerdere VR's
- beleggen bij IFV bij ontsluiting landelijk
- bepalen aantal doelgroep
- bepalen max kosten (plafond Europese aanbesteding)

e) Etalage ELO Producten

De regio's kunnen de producten die zij zelf ontwikkelen of laten ontwikkelen zichtbaar maken in de etalage. Dit landelijke aanbod, dus van alle regio's en het IFV, is vrij toegankelijk voor iedereen; het daadwerkelijk bekijken van de producten is voorbehouden aan personen met een ELO account. De etalage kan niet gebruikt worden door commerciële partijen.

De producten die het IFV in het kader van vakbekwaam blijven tegen betaling aan de regio's aanbiedt kunnen ook een plek krijgen in de etalage. Evenzo kan een regio een product, waar flink in geïnvesteerd is, via de etalage te koop aanbieden aan regio's.

Daarbij moet worden voorkomen dat de doorsnee ELO bezoeker (bv vrijwillig manschap) de mogelijkheid krijgt een product in de etalage te openen na betaling. Dit is aan de regio. In de etalage is dit zo in te stellen dat bijv. een hoofd vakbekwaamheid of iemand van het ROI een product voor meerdere mensen tegelijk aanschaft. Dan ziet de manschap wel die te betalen producten staan, maar hoeft hij/zij zelf de portemonnee niet te trekken.

NB: In de overeenkomsten die IFV sluiten met externe partijen die content ontwikkelen is opgenomen dat het auteursrecht aan het IFV overgedragen wordt en hiermee (indien van toepassing) afstand gedaan wordt van bepaalde persoonlijkheidsrechten zoals naamsvermelding. De overeenkomsten bevatten tevens een garantie- en vrijwaringsbepaling dat met dit materiaal geen rechten van derden worden geschonden.

Q&A inzake Intellectueel Eigendom bij inkoop van digitaal lesmateriaal

bron: jurist Landelijke Inkoop Brandweer Nederland

1. Hoe kan er voor gezorgd worden dat het eigendom van door derden gemaakt lesmateriaal altijd bij de opdracht gevende organisatie(s) ligt en dat zij altijd kunnen bepalen wie wat mag gebruiken en bewerken?

Antwoord: het intellectuele eigendomsrecht (IE-recht) op het door derden ontwikkelde lesmateriaal wordt geregeld in de opdrachtovereenkomst aan de betreffende derde waarin opdracht wordt gegeven voor de ontwikkeling van het lesmateriaal. Doorgaans staat in zo'n overeenkomst of in de bijbehorende algemene voorwaarden dat de IE-rechten aan de opdrachtgever toekomen. Daarin zijn verschillende mogelijkheden, die bij vraag 2 aan de orde komen.

2. Welke vormen van eigendom zijn er mogelijk van digitaal lesmateriaal?

Antwoord: het gaat in principe om auteursrecht c.q. gebruiksrecht. Degene die het lesmateriaal heeft vervaardigd heeft in beginsel het auteursrecht. In de opdrachtovereenkomst kan het auteursrecht worden overgedragen aan de opdrachtgever. Daarin kan tevens worden bepaald dat de vervaardiger wel een gebruiksrecht behoudt op het materiaal. Alternatief is dat de opdrachtgever alleen een gebruiksrecht verwerft op het lesmateriaal voor hemzelf en bijvoorbeeld de kring van veiligheidsregio's, maar niet verder dan dat. De vervaardiger van het lesmateriaal behoudt dan het auteursrecht op het lesmateriaal. Dit geeft aan de vervaardiger de mogelijkheid om het materiaal of delen daarvan ook aan andere partijen te verkopen. De wijze waarop de rechten worden verdeeld kan invloed hebben op de prijs voor de opdracht.

3. Hoe zit het met opnemen van niet-rechtenvrij materiaal in het lesmateriaal (zoals foto's en filmpjes)?

Antwoord: doorgaans dient de professionele vervaardiger er zorg voor te dragen dat materiaal waarop IE-rechten van derden rusten en dat wordt gebruikt in het lesmateriaal niet onrechtmatig wordt gebruikt. Hij zal dus de rechthebbenden moeten afkopen of een licentievergoeding betalen. In de opdrachtovereenkomst wordt meestal in dat verband opgenomen dat de vervaardiger de opdrachtgever vrijwaart tegen claims van derden die het IE-recht hebben op materialen die in het lesmateriaal worden gebruikt. Andersom kan het ook aan de orde zijn dat de opdrachtgever de vervaardiger dient te vrijwaren tegen claims van derden, indien de opdrachtgever bepaalde materialen inbrengt, die in het lesmateriaal dienen te worden opgenomen.

Verder is het vooral een kwestie van uitwerking en onderhandeling bij het verstrekken van de opdracht aan de vervaardigende partij.

5. Metadatering

Om diverse redenen heeft het meerwaarde om de content die in de ELO geplaatst wordt te voorzien van metadata. Een belangrijke reden is dat content veel beter vindbaar is binnen de ELO, omdat er door middel van metadata allerlei extra kenmerken aan de content toegevoegd kunnen worden. Daartoe vult de ontwikkelaar van content (bv een e-learning module) een voor-gedefinieerde lijst in met gegevens over:

- Inhoud: door bepaalde voor-gedefinieerde trefwoorden te koppelen aan de content kan een speurder op de ELO informatie beter vinden. Een zoekwoord in de tekst wordt sowieso door de zoekmachine van de ELO herkend bij bijvoorbeeld een filmpje moeten die trefwoorden toegevoegd worden;
- Doelgroep: hiermee is voor een vakspecialist vakbekwaamheid of een individu sneller te bepalen wat voor welke doelgroep relevant is;
- Gegevens over bron/eigenaar: hiermee is het voor collega ontwikkelaars makkelijker om in contact te komen met de makers van bepaalde e-learning modules, bv voor samenwerking, of voor de moderator makkelijker om bij het valideringsproces de eigenaar terug te vinden;
- Versie/datum: hiermee kan een moderator makkelijker de actualiteit beoordelen en efficiënter zijn rol in het validatieproces waarmaken.

6. Vaststelling en Communicatie

Een gedragslijn kan pas worden nageleefd als die wordt vastgesteld door een gremium dat breed gedragen is. Een gedragslijn is niet effectief als die niet helder wordt gecommuniceerd. Wie hebben met deze lijn te maken?

- Beheersmatige medewerkers: functioneel beheerders, key-users en moderatoren geven uitvoering aan de gedragslijn.
- Vakspecialisten: geven inhoud aan het materiaal (content) maar worden op weg geholpen door beheersmatige functies
- Management: dient te borgen dat de gedragslijn wordt uitgevoerd en niet strategisch wordt gehandeld.
- Opleidingsinstituten: verzorgen voor één of meerdere regio's opleidingen en plaatsen daartoe content in studieroutes voor bepaalde doelgroepen.

Het netwerk van de beheersorganisatie ELO is fijn genoeg om deze informatie aan te laten komen: via landelijke, districtelijke en regionale vertegenwoordigers. Daarnaast is de kennismakingscursus voor de ELO een geschikte bron voor overdracht van de gedragslijn. Tenslotte kan een wervende landelijke nieuwsbrief bijdragen aan inzicht in de stand van zaken mbt de ELO in de verschillende regio's, zo ook wijzen op deze gedragslijn.